

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
/ Остапець Ю.О. /
« 29 » *серпня* 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З
ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	013 Початкова освіта
Освітня програма	Початкова освіта
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	2	2
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: 4,3 для денної форми навчання: аудиторних – 60 самостійної роботи студента – 60	2	2
	Лекції:	
	30	8
	Практичні (семінарські):	
	30	8
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	60	104

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Особливості організації освітнього процесу з обдарованими дітьми» є формування у студентів знань, умінь і навичок, необхідних для соціально-педагогічної взаємодії з обдарованими дітьми та організації ефективного навчально-виховного процесу в закладах освіти, зокрема початкової. В умовах динамічного розвитку освітнього середовища майбутньому вчителю необхідно володіти основами навчально-виховної роботи з обдарованими школярами.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Початкова освіта», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) **інтегральна компетентність** – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії (ІК).

2) **загальні компетентності:**

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

3) **спеціальні компетентності:**

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-12. Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Особливості організації навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП):

ОК 9. Інклюзивна освіта

ОК 17. Теорія виховання

ОК 12. Загальна психологія

ОК 21. Анатомія і фізіологія дітей з основами генетики

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Початкова освіта**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Управляти складною професійною діяльністю та проєктами в умовах початкової школи, виробляти та ухвалювати рішення в непередбачуваних робочих та навчальних контекстах.	ПРН 2
Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.	ПРН 6
Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.	ПРН 7
Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.	ПРН 8
Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.	ПРН 9
Використовувати в освітній практиці різні прийоми формувального, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.	ПРН 10
Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Особливості організації навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми**»:

Володіти уміннями і навичками забезпечення організації навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми в початковій школі.

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Виконувати організаційні та освітньо-проєктувальні функції для забезпечення навчально-виховного процесу з обдарованими дітьми в початковій школі, керуватися засадами компетентісного та особистісно-орієнтованого підходу в педагогічній діяльності	ПРН 2
Інтегрувати та реалізовувати предметні знання як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.	ПРН 6
Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей обдарованих дітей, забезпечувати розвиток їх пізнавальної діяльності.	ПРН 7

Володіти методичними та організаційними вміннями та навичками в різних ситуаціях соціально-педагогічної взаємодії з обдарованими учнями та іншими учасниками освітнього процесу початкової школи	ПРН 8
Вміти планувати, організовувати та аналізувати різноманітні види навчальних занять і наукових заходів з обдарованими учнями	ПРН 9
Продемонструвати знання й уміння застосовувати в освітній практиці сучасні методики та технології викладання предметів і соціально-педагогічної взаємодії з обдарованими дітьми, різні прийоми оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.	ПРН 10
Забезпечувати індивідуальний розвиток обдарованих дітей у початковій школі відповідно до їхніх можливостей.	ПРН 14

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- поточне опитування;
- презентація результатів виконаних завдань і досліджень;
- залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступ на семінарських заняттях, презентація самостійної роботи.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	CP	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	CP	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	4	40	4	40
Презентація / аналітичне завдання	1	10	1	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	8	100	8	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше і друге запитання покликані оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше і друге запитання модульної контрольної роботи максимально можуть бути оцінені у 10 балів кожне.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 20 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «*Положення про порядок та методичку проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті*» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Теоретичні основи вивчення проблеми обдарованості дитини

Актуальність проблеми обдарованості. Проблема обдарованої особистості в західній і вітчизняній педагогічній науці. Концептуальні підходи до трактування поняття обдарованості. Особистісно орієнтований підхід, індивідуалізація і диференціація навчання з обдарованими учнями. Співвідношення базових понять навчального курсу («обдарованість», «здібності», «талант», «геніальність» та ін.).

Тема 2. Навчання обдарованих учнів в освітніх закладах України: історичні та нормативні аспекти

Історичний контекст навчання і виховання обдарованих учнів в Україні. Суспільна зумовленість удосконалення навчання обдарованих учнів в загальноосвітніх школах України. Дитиноцентристська модель змісту освіти. Нормативні документи, які регулюють роботу з обдарованими дітьми. Психолого-педагогічний, інформаційно-технологічний супровід модернізації змісту навчання обдарованих учнів. Науково-методичне забезпечення оновлення змісту навчання обдарованих учнів. Основні підходи до навчання і виховання обдарованих дітей в Україні та закордоном.

Тема 3. Обдарована дитина як особистість з особливими освітніми потребами

Розвиток особистості в умовах сучасного суспільства. Функції соціалізації особистості. Особистість та обдарованість. Природа обдарованості. Передумови розвитку обдарованості. Роль соціального середовища у формуванні обдарованості. Проблеми соціалізації обдарованої дитини. Основні види обдарованості. Інтелектуальна обдарованість. Ознаки творчої обдарованості. Характерні особливості обдарованої дитини. Вікові характеристики розвитку обдарованих дітей. Обдарована дитина як суб'єкт навчання. Навчальні можливості обдарованих дітей. Педагогічний, психологічний і соціальний супровід обдарованих дітей. Стосунки обдарованих дітей з однолітками.

Тема 4. Діагностика обдарованості у дітей

Педагогічні та психологічні аспекти дослідження обдарованості дітей. Виявлення обдарованих і здібних дітей молодшого шкільного віку. Методи діагностики обдарованості. Методи дослідження інтелекту та креативності дітей. Організація діагностики обдарованості дітей у початковій школі. Етапи діагностики обдарованості дітей. Принципи організації діагностики обдарованості учнів. Визначення потенціалу освітнього середовища навчального закладу щодо розвитку дитячої обдарованості.

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Взаємодія педагогів з обдарованими дітьми

Основні умови організації соціально-педагогічної взаємодії з обдарованими дітьми в початковій школі. Кадрове забезпечення роботи з обдарованими учнями. Особливості підготовки вчителя до роботи з обдарованими дітьми в початковій школі. Мета і завдання педагога, який працює з обдарованими дітьми. Планування і принципи роботи вчителя з обдарованими дітьми. Професійні та особистісні якості вчителя для роботи з обдарованими дітьми. Особливості професійної підготовки педагогів для роботи з обдарованими дітьми. Поради педагогічним працівникам щодо взаємодії з обдарованими учнями. Науковий аналіз діяльності вчителя з організації навчально-виховного процесу з обдарованими учнями.

Тема 6. Батьки обдарованої дитини як учасники освітнього процесу

Виховання обдарованих дітей у сім'ї. Роль батьків у процесі навчання і виховання обдарованої дитини. Різновиди ставлення батьків до дитячої обдарованості. Помилки батьків у взаємодії з обдарованими дітьми. Взаємодія батьків обдарованих дітей з педагогічним колективом. Партнерство між батьками та школою у створенні розвивального середовища для обдарованої дитини. Рекомендації та поради батькам обдарованих дітей.

Тема 7. Навчання обдарованих дітей у початковій школі

Концептуальні моделі навчання обдарованих учнів. Світовий досвід в організації навчання і виховання обдарованих дітей. Методичні та організаційні аспекти навчання і виховання обдарованих дітей у початковій школі. Організаційні форми та методи навчання обдарованих дітей у початковій школі. Методи, що стимулюють творчу активність учнів. Індивідуалізація навчання обдарованих дітей. Індивідуальні програми у роботі з обдарованими дітьми. Експеримент у шкільному навчальному закладі. Оцінювання навчальних досягнень обдарованих учнів.

Тема 8. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей

Основні етапи реалізації психологічного супроводу учнів. Мета та завдання психологічного супроводу обдарованих учнів. Форми та методи реалізації діяльності психологічної служби. Помилки у психологічному супроводі обдарованої дитини. Психологічні проблеми обдарованої дитини: аналіз та шляхи вирішення. Ціннісна підтримка розвитку здібностей і обдарованості.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Теоретичні основи вивчення проблеми обдарованості дитини	12	2	2			8
Тема 2. Навчання обдарованих учнів в освітніх закладах України: історичні та нормативні аспекти	16	4	4			8
Тема 3. Обдарована дитина як особистість з особливими освітніми потребами	16	4	4			8
Тема 4. Діагностика обдарованості у дітей	14	4	4			6
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	58	14	14			30
Модуль 2						
Тема 5. Взаємодія педагогів з обдарованими дітьми	16	4	4			8
Тема 6. Батьки обдарованої дитини як учасники освітнього процесу	16	4	4			8
Тема 7. Навчання обдарованих дітей у початковій школі	16	4	4			8
Тема 8. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей	14	4	4			6
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	62	16	16			30
Разом за семестр	120	30	30			60

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин 120					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
2-й семестр						
Модуль 1						
Тема 1. Теоретичні основи вивчення проблеми обдарованості дитини	15	2				13

Тема 2. Навчання обдарованих учнів в освітніх закладах України: історичні та нормативні аспекти	15		2			13
Тема 3. Обдарована дитина як особистість з особливими освітніми потребами	15	2				13
Тема 4. Діагностика обдарованості у дітей	15		2			13
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 1	60	4	4			52
Модуль 2						
Тема 5. Взаємодія педагогів з обдарованими дітьми	15	2				13
Тема 6. Батьки обдарованої дитини як учасники освітнього процесу	15		2			13
Тема 7. Навчання обдарованих дітей у початковій школі	15	2				13
Тема 8. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей	15		2			13
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль 2	60	4	4			52
Разом за семестр	120	8	8			104

6.3. Темі практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи вивчення проблеми обдарованості дитини	2	
2	Навчання обдарованих учнів в освітніх закладах України: історичні та нормативні аспекти	4	2
3	Обдарована дитина як особистість з особливими освітніми потребами	4	
4	Діагностика обдарованості у дітей	4	2
5	Взаємодія педагогів з обдарованими дітьми	4	
6	Батьки обдарованої дитини як учасники освітнього процесу	4	2
7	Навчання обдарованих дітей у початковій школі	4	
8	Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей	4	2
	Разом	30	8

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Теоретичні основи вивчення проблеми обдарованості дитини	8	13
2	Навчання обдарованих учнів в освітніх закладах України: історичні та нормативні аспекти	8	13
3	Обдарована дитина як особистість з особливими освітніми потребами	8	13
4	Діагностика обдарованості у дітей	6	13
5	Взаємодія педагогів з обдарованими дітьми	8	13
6	Батьки обдарованої дитини як учасники освітнього процесу	8	13
7	Навчання обдарованих дітей у початковій школі	8	13
8	Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей	6	13
	Разом	60	104

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: мультимедійна система для презентацій матеріалу лекцій, семінарів і самостійної роботи студентів. Доступ до мережі Інтернет.

Програмне забезпечення: пакет програм Microsoft Office, Google Meet.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Володарська М. О. Робота з обдарованими дітьми / М. О. Володарська, А. І. Настенко, О. М. Пілаєва, С. М. Полуніна, В. М. Сисоєва. Х. : «Основа», 2010. 190 с.
2. Марінушкіна О. Є. Організація роботи з обдарованими дітьми в закладах освіти: навч.- метод. посіб. / О. Є. Марінушкіна, Г.В. Шубіна. Х.: «Основа», 2008. 144 с.
3. Мотилько Т. Л. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей / Тетяна Мотилько, Наталія Леонова. Київ: Редакції загальнопедагогічних газет, 2014. 123 с.
4. Мотилько Т. Л., Леонова Н.С. Психолого-педагогічний супровід обдарованих дітей. К., 2014. 128 с.
5. Навчання у початковій школі як цілісний творчий процес: теорія і практика / за ред. В. І. Бондаря. К.: Початкова школа, 2011. 384 с.
6. Німак О.М. Організація роботи з обдарованими дітьми в загальноосвітньому навчальному закладі. Х.: «Основа», 2010. 144 с.
7. Обдарована дитина. Психолого-педагогічний супровід / упоряд. Ж.Сташко. К.: Шк. світ, 2013. 104 с.
8. Розвиток соціально-комунікативної компетентності обдарованих учнів початкової школи: посібник / [Киричук В. О. та ін.; за заг. ред. Н. В. Лук'янчук і Н. А. Климова]; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдаров. дитини. Київ : Ін-т обдаров. дитини, 2014. 130 с.
9. Соціально-педагогічне проектування розвитку обдарованості учня в системі навчально-виховного процесу: посібник / В. О. Киричук та ін.; заг. ред. В. О. Киричук; Ін-т обдарованої дитини НАПН України. Київ: Ін-т обдарованої дитини, 2014. 192 с.
10. Федорова Н. Ф. Педагогічні умови розвитку обдарованої особистості у школі: навч.- метод. посіб. / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т обдаров. дитини. Київ: Ін-т обдаров. дитини, 2014. 93 с.

Допоміжна література

1. Азаркіна О. Особливості поведінки обдарованих дітей у процесі навчання і взаємодії з оточенням. *Наука і освіта*. 2018. № 11-12. С. 68-71. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2018_11-12_13
2. Андросович К. А. Методичні рекомендації щодо забезпечення адаптованості обдарованих учнів в закладах освіти. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2022. № 3. С. 57-65. URL: [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3\(86\)-57-65](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2022-3(86)-57-65)
3. Берека В. Теоретичні аспекти побудови освітнього середовища для навчання та розвитку обдарованих дітей. *Нова педагогічна думка*. 2018. № 3. С. 160-163. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_3_35
4. Беленька Г. Адаптація обдарованих дітей до умов навчання у початковій школі. *Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти*. 2015. Вип. 11. С. 173-176. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2015_11_54

5. Бойченко М. А. Теоретичні та методичні засади освіти обдарованих школярів у США, Канаді та Великій Британії: монографія / [наук. ред. Сбруєва А. А.]. Суми: Вид-во СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2018. 473 с.
6. Волощук В. Методичні основи діагностики інтелектуальної обдарованості: монографія / В. Волощук, І. Волощук. К.: Нац. пед. ун-т ім. М.П.Драгоманова, 2009. 167 с.
7. Волощук І., Яременко Л. Обдарованість та її типологія. *Педагогічні інновації: ідеї, реальність, перспективи*. 2020. Вип. 1. С. 26-35. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722594/1/4.pdf>
8. Добровольська Н. Соціально-психологічні засади становлення та розвитку обдарованої особистості в сучасному соціумі: монографія. Сєверодонецьк: СНУ ім. В. Даля: LAT & K, 2019. 295 с.
9. Євтух М. Психологія і педагогіка креативного розвитку обдарованої особистості: монографія за результатами зарубіж. дослідж. / М. Євтух, М. Носко, І. Волощук; Ін-т обдар. дитини НАПН України. Чернігів: Десна Поліграф, 2017. 598 с.
10. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В. Моляко, О. Музики. Житомир: Рута, 2006. 320 с.
11. Зуєв М. Загальні підходи до організації навчання обдарованих дітей в Європейських країнах. *Навчання і виховання обдарованої дитини: теорія та практика*. 2017. Вип. 1. С. 40-45. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivoo_2017_1_7
12. Карпова Л. Методологічне підґрунтя до управління процесами створення освітньо-розвивального середовища для обдарованих дітей у закладах загальної середньої освіти. *Адаптивне управління: теорія і практика*. Педагогіка. 2018. Вип. 5. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/adupped_2018_5_22
13. Лавриченко Н. М. Пізнавати і розвивати обдарованість: монографія. Київ: Фенікс, 2021. 352 с.
14. Малиношевська А. В. Інститут обдарованої дитини Національної академії педагогічних наук України. Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2022. 4(1). URL: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4116>
15. Новак Т. Форми та методи розкриття потенційних можливостей обдарованої особистості. *Формування компетентностей обдарованої особистості в системі позашкільної та вищої освіти*. 2023. №1. URL: <https://doi.org/10.18372/2786-823.1.17513>
16. Освітнє середовище як чинник становлення обдарованої особистості: монографія / Р. О. Семенова та ін.; за ред. Р. О. Семенової. Київ, Кіровоград: Імекс, 2014. 227с.
17. Панчук Н. Психологічні особливості особистості обдарованої дитини старшого дошкільного та молодшого шкільного віку. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. Вип. 27. С. 335-340. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppo_2019_27_59
18. Тименко В.П., Крикун О.М. Педагогічна діагностика обдарованості з проєктної творчості у здобувачів освітніх рівнів. *Освіта та розвиток обдарованої особистості : щоквартальний науково-методичний журнал*. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. 2023. No 1 (88). С.95-100.
19. Ушмарова В., Каданер О. Робота вчителя початкових класів з обдарованими учнями як професійно-педагогічна діяльність. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 2019, № 1 (85). URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/26.pdf>
20. Шикітка Г., Іваничко І., Дорош Ю. Система роботи початкової школи з обдарованими дітьми. *Педагогічні інновації у фаховій освіті*. Випуск 12. Ужгород, 2022. С. 102-104. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/51056>

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського НАПН України. URL: <https://dnrb.gov.ua/ua/>
2. Електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>
3. Інститут обдарованої дитини АПН України. URL: <https://iod.gov.ua/events.php>

4. Методичний портал. URL: <http://www.metodportal.net>
5. МОН України. URL: <https://mon.gov.ua/>
6. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
7. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
8. Сайт електронного навчання ДВНЗ «УжНУ». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>
9. Українська педагогіка. URL: <http://www.ukped.com>
10. Institute for International Studies in Education. URL: <https://www.iise.pitt.edu/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)